Bibliografie

1. Izvoare şi instrumente de lucru

A *Greek-English Lexicon* compiled by Henry George Liddell and Robert Scott, With a revised supplement, 1996, Clarendon Press, Oxford.

Bianu, Ion, Hodoş, Nerva, *Bibliografia românească veche, 1508-1830*, tomul I, Ediţiunea Academiei Române, Bucureşti, 1903.

Bibliorum Sacrorum iuxta Vulgatam Clementinam nova editio, curavit Aloisius Gramatica, Typis polyglottis Vaticanis, 1929.

Библиѧ, сиреч Ветхаго и Новаго Завѣта по ѩзыко словенскѹ, Ostrog, 1581.

Codicele Bratul, Ediţie de text de Alexandru Gafton, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi, 2003.

Dicţionarul limbii române. Tom I-II, Editura Academiei, Bucureşti, 1913-1949.

Dicţionarul limbii române, serie nouă, Editura Academiei, Bucureşti, 1965-2010.

Documente privitoare la istoria oraşului Iaşi, Volumul II. *Acte interne (1661-1690)*, editate de Ioan Caproşu, Editura „Dosoftei", Iaşi, 2000.

Dosoftei, *Dumnezăiasca liturghie, 1679*, Ediţie critică de N. A. Ursu, Editura Mitropoliei Moldovei şi a Sucevei, Iaşi, 1980.

Dosoftei, *Molitvenic*, Iaşi, 1681.

Dosoftei, *Opere*. *1. Versuri*, Ediţie critică de N. A. Ursu, Studiu introductiv de Al. Andriescu, Editura Minerva, Bucureşti, 1978.

Dosoftei, *Psaltirea de-nţăles*, Text stabilit şi studiu lingvistic de Mihaela Cobzaru, Casa Editorială „Demiurg", Iaşi, 2007.

Dosoftei, *Psaltirea în versuri (1660-1667)*, publicată de pe manuscrisul original şi de pe ediţiunea de la 1673 de prof. I. Bianu, Ediţiunea Academiei Române, Bucureşti, 1887.

Dosoftei, *Psaltirea în versuri, 1673*, Ediţie critică de N. A. Ursu, Cu un cuvânt înainte de Înalt Prea Sfinţitul Iustin Moisescu, Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1974.

Dosoftei, *Viaţa şi petreacerea svinţilor, Iaşi, 1682-1686.* Text îngrijit, notă asupra ediţiei şi glosar de Rodica Frenţiu, Editura Echinox, Cluj, 2002.

Ferro, Teresa, *Misionarii catolici în Moldova*, Traducere de Cristian Alexandru Damian şi Ştefan Damian, Editura IDC Press, Cluj-Napoca, 2006.

Gheţie, Ion (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea, I. Catehismul lui Coresi, II. Pravila lui Coresi, III. Fragmentul Todorescu, IV. Glosele Bogdan, V. Prefeţe şi epiloguri*, Ediţii critice de Emanuela Buză,

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Ion Gheție, Alexandra Roman Moraru, Florentina Zgraon, Editura Academiei Române, 1982.

Manea, Laura, *Dosoftei*, *Viața şi petreacerea svinților*. *Studiu lingvistic*, Partea I, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2006.

Miklosich, Franz, *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum,* Vindobonae, Guilelmus Braumueller, 1862-1865.

Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Pars I-*Genesis*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1988; Pars II-*Exodus*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1991; Pars III - *Leviticus*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi, 1993; Pars IV - *Numeri*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi, 1994; Pars V - *Deuteronomium*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi, 1997; *Pars VII. Regum I, Regum II*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi, 2008.

Monumenta musicae Byzantinae. Lectionaria. Edenda curaverunt Carsten Høeg, Gunther Zuntz. Volumen 1. *Prophetologium*. Fasciculus primus - Lectiones Nativitatae et Epiphaniae, Hauniae, 1939; Fasciculus secundus - Lectiones Hebdomadarum 1 et 2 Quadragesimae, Hauniae, 1940; Fasciculus tertius - Lectiones Hebdomadarum 3 et 4 Quadragesimae, Hauniae, 1952; Fasciculus quattuor - Lectiones Hebdomadae 5 et Hebdomadae in Palmis et Maioris, Hauniae, 1960; Fasciculus quintus - Lectiones Sabbati Sancti, Hauniae, 1962; Fasciculus sextus - Lectiones ab Ascensione usque ad Domenica Omnium Sanctorum, Hauniae, 1970; Pars altera - Lectiones anni immobilis, edidit Gudrun Engbert. Fasciculus primus - Textul continer, Hauniae, 1980; Fasciculus alter - Apparatum criticum continens, Hauniae, 1981.

MS. 4389 = Biblioteca Academiei Române, manuscrisul românesc 4389; conține traducerea integrală a *Vechiului Testament*, efectuată după slavonă şi latină de un anonim muntean (probabil Daniil Panoneanul), în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

MS. 45 = Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române, fondul Blaj, manuscrisul românesc nr. 45; conține traducerea integrală a *Vechiului Testament*, efectuată de Nicolae Milescu şi revizuită de un anonim moldovean în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

Penticostar, adică sfintele slujbe de la Duminica Paştilor până la Duminica tuturor sfinților, Editura Institutului biblic şi de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1999.

Rivarova, Zdenka, Hauptova, Zoe, *Grigorovicev Parimejnik*, 1. Tekst s criticiki aparat, Skopje, 1998.

Rosetti, Alexandru, *Scrisori româneşti din arhivele Bistriței (1592-1638)*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1944.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Suidae Lexicon, Edidit Ada Adler, Pars I-V, Lipsiae in aedibus B. G. Teubneri, MCMXXVIII, vol. I, p. 411.

Ştrempel, G., *Catalogul manuscriselor româneşti din Biblioteca Academiei*, vol. 1-5, Bucureşti, 1978-1992.

Teodorescu, Mirela, *Studiu lingvistic*, în Varlaam, *Opere. Răspunsul împotriva catehismului calvinesc*, Ediție critică, studiu filologic şi studiu lingvistic de Mirela Teodorescu, Editura Minerva, Bucureşti, 1984.

Triodul care cuprinde slujbele bisericeşti de la Duminica vameşului şi a fariseului până la Sfânta Înviere, Tipărit în zilele păstoriei Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2000.

Τῆς θείας Γραφῆς Δηλαδὴ καὶ Νέας Διαθήκης ἅπάντα - Divinae Scripturae nempe Veteris ac Novi Testamenti omnia Graece, a viro doctissimo recognitia et emendata, variisque lectionibus aucta et illustra, Frankofurti ad Moenum, apud Andreae Wecheli haeredes, 1597.

Vaarlam, *Cazania (1643)*, Ediție îngrijită de J. Byck, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1966 (reproduce ediția tipărită în 1943)

2. Literatură secundară

Alberti, Alberto, *Il Codice Uspenskij. Analisi della struttura e riflessioni critiche*, în *Studi Slavistici* II (2005), p. 7-33.

Alexeev, Anatoly A., *The Old Testament Lections in Orthodox Worship*, în *DAs Alte Testament als christlicheBibel in orthodoxer und westlicher Sicht*, Herausgegeben von Ivan Z. Dimitrov, James D. G. Dunn, Ulrich Luz und Karl-Wilhelm Niebuhr, Mohr Siebeck, Tübingen, 2004.

Andriescu, Alexandru, *Locul Bibliei de la Bucureşti în istoria culturii, literaturii şi limbii române literare*, în *Monumenta linguae Dacoromanorum I*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1988, p. 7-45.

Andriescu, Alexandru, *Studiu introductiv*, în Dosoftei, *Opere*, I. *Versuri*, Ediție critică de N. A. Ursu, Editura Minerva, Bucureşti, 1978.

Andronic-Ungureanu, M., *Aspecte ale traducerii la Dosoftei*, în „Text şi discurs religios", nr. 3, 2011, p. 159-168.

Arvinte, Vasile, *Studiu lingvistic asupra primei cărți (**Facerea**) din **Biblia de la Bucureşti** (1688), în comparație cu ms. 45 şi cu ms. 1389*, în *Monumenta linguae Dacoromanorum*, Pars I-*Genesis*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1988, p. 47-123.

Avram, Andrei, *Contribuții la interpretarea grafiei chirilice a primelor texte româneşti*, în SCL, XV, 1964, nr. 1-5.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Avram, Andrei, *Grafia chirilică şi problema opoziţiei /ă/ : /î/ în dacoromâna din secolul al XVII-lea şi al XVIII-lea*, în SCL, nr. 1, anul XXIV, 1973, p. 7-25.

Avram, Mioara, Dimitrescu, Florica, *Principii de transcriere a textelor româneşti din secolele XVI-XVIII*, în LR, XI, 1962, nr. 6, p. 653-661.

Bărbulescu, Ilie, *Fonetica alfabetului chirilic în textele române din veacul XVI şi XVII în legătură cu monumeltele paleo-, sîrbo-, bulgaro-, ruso- şi româno-slave. Cu o introducere despre „Felurile de scriere" şi „Alfabetul cirilic şi ortografia slavă" la români*, Bucureşti, Tipografia „Universitara", 1904.

Bogdan, Damian P., *Paleografia româno-slavă*, Bucureşti, 1978.

Branişte, Ene, *Liturgica specială pentru facultăţile de teologie*, ediţia a treia, Editura Nemira, 2002.

Cândea, Virgil, *Raţiunea dominantă. Contribuţii la istoria umanismului românesc*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979.

Chivu, Gh., *Alternanţa ѫ/ѧ în textele vechi româneşti*, în „Limba română", an XXV, 1976, nr. 2, p. 181-185.

Chivu, Gheorghe, *Studiu lingvistic*, în *Codex Sturdzanus*, Editura Academiei Române, 1993.

Densusianu, Ovid, *Histoire de la langue roumaine*, *Tome II. Le seizième siècle*, Ediţie critică şi note de V. Rusu, Prefaţă de B. Cazacu, Editura „Grai şi suflet-cultura naţională", Bucureşti, 1997, p. 375-1038.

Fischer, I., *Principii de transcriere a textelor româneşti*, LR, XI, 1962, nr. 5, p. 577-582.

Frenţiu, Rodica, *Marginalii la un text hagiografic: Dosoftei,* Viaţa şi petreacerea svinţilor*, Iaşi, 1682-1686*, Editura „Mesagerul", Bistriţa, 2000.

Fuştei, Nicolae, *Cărţile mitropolitului Dosoftei păstrate în diferite colecţii din Europa*, în „Tyragetia", vol. II (XVII), nr. 2, 2008, p. 117-135.

Gafton, Alexandru, *Consideraţii asupra rolului gloselor în vechile texte româneşti*, în „Philologos", Anul I, nr. 1-2, (1), iunie 2005, p. 79-112.

Gafton, Alexandru, 2001, *Evoluţia limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea,* Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi.

Gafton, Alexandru, *Hipercorectitudinea*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2000.

Gafton, Alexandru, *Traducerea ca literă şi glosa ca spirit*, Comunicare susţinută în deschiderea Conferinţei Internaţionale „Limbă şi literatură - repere identitare în context european", Piteşti, 4-6 iunie 2010.

Gaster, M., *Chrestomatie română. Texte tipărite şi manuscrise [sec. XVI-XIX], dialectale şi populare*, vol. I-II, Leipzig-Bucureşti, 1891.

Gheţie, Ion, *Baza dialectală a românei literare*, Editura Academiei, Bucureşti, 1975.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Gheție, Ion, *Contribuții la istoria trecerii lui ea la e (leage > lege). Prezența lui ea în Muntenia la începutul secolului al XVIII-lea*, în „Limba română", an XVII, 1968, nr. 6, p. 501-508.
Gheție, Ion, *Introducere în studiul limbii române literare*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982.
Gheție, Ion, Mareş, Alexandru, *Graiurile dacoromâne din secolul al XVI-lea*, Editura Academiei RSR, Bucureşti, 1974.
Gheție, Ion, Mareş, Al., *Introducere în filologia românească*, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1974.
Gheție, Ion, Teodorescu, Mirela, *Interpretare şi transliteraţie în reproducerea vechilor texte româneşti*, în SCL, an XXX, 1979, nr. 4, p. 157-170.
Høeg, Carsten, Zuntz, Günther, *Remarks on the Prophetologion*, în „Quantulacumque: studies presented to Kirsopp Lake", ed. R. P. Casey (al.), London, 1937, p. 189-226.
Ivănescu, Gheorghe, *Istoria limbii române*, ediția a II-a, Editura Junimea, Iaşi, 2000.
Ivănescu, Gheorghe, *Probleme capitale ale vechii române literare*, extras din „Buletinul Institutului de Filologie Romînă", Iaşi, vol. XI-XII (1944-1945), 1947.
Kramer, Johannes, *Zu den Editionsprinzip älterer rumänischer Texte*, în „Balkan-Archiv" N.F. 21, 1996, p. 171-173.
Kramer, Johannes, *Probleme der Edition älterer rumänischer Texte*, în „Balkan-Archiv" N.F. 22/23, 1997/1998, p. 201-212.
Mazilu, Dan Horia, *Introducere în opera lui Dosoftei*, Editura Minerva, Bucureşti, 1997.
Miller, J., *The Prophetologion - The Old Testament of Byzantine Christianity?*, în *The Old Testament in Byzantium*, Edited by Paul Magdalino and Robert Nelson, Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 2010, p. 55-77.
Moraru, Mihai, *Manierisme formale. Acrostihul sibilin la Dosoftei*, în *De nuptiis Mercuri et Philologiae*, Editura Fundației Culturale Române, Bucureşti, 1997, p. 127-133.
Munteanu, Eugen, *Lexicologie biblică românească*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008.
Munteanu, Eugen, *Studii de lexicologie biblică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1995, p. 104-114.
Nida, Eugene, *Towards a science of translating. With a special referrence to principles and procedures involved in Bible translating*, Leiden, 1964.
Olteanu, Pandele (coord.), *Slava veche şi slavona românească*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Onu, Liviu, *Spătarul Milescu sau Dosoftei? O problemă controversată de paternitate literară* (I-II), în „Limba română", anul XXXV, 1986, nr. 3, p. 185-197 (I), nr. 5, p. 439-448 (II).

Panaite, Oana, *Particularităţi ale grafiei şi foneticii scrierilor lui Varlaam*, în AUI secţiunea III e, Lingvistică, tomul LI, 2005, p. 339-358.

Pantaleoni, Daniele, *Observaţii asupra textelor româneşti vechi cu alfabet latin (1570-1703)*, în „Philologica Jassyensia", An III, nr. 7, 2007, p. 39-56.

Păcurariu, Mircea, *Mitropolitul Dosoftei al Moldovei*, în *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. al II-lea, Editura Trinitas, Iaşi, 2006, p. 80-95.

Puşchilă, D., *Molitvenicul lui Dosoftei. Studiu*, în Analele Academiei Române, Tom XXXVI. Memoriile Secţiunii Literare, Bucureşti, 1915, p. 1-114.

Rahlfs, Alfred, *Die alttestamentlichen Lektionen der griechischen Kirche*, Berlin, Weidmannsche Buchhandlung, 1915.

Rosetti, Alexandru, *De l'interprétation des graphies doubles dans les textes écrits*, în „Bulletin de la Société de Linguistique de Paris", Tome 29, nr. 86, p. 24-28.

Rosetti, Alexandru, Cazacu, Boris, Onu, Liviu, *Istoria limbii române literare*, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1961.

Russo, D., *Critica textelor şi tehnica ediţiilor*, Extras din Buletinul Comisiei istorice a României 1 (1912), Bucureşti, Atelierele grafice Socec, 1912.

Strungaru, Diomid, *Contribuţii la interpretarea grafiei chirilice*, LR, X, 1961, nr. 5-6, XI, 1962, nr. 5, p. 582-595, X, 1963, nr. 5 p. 474-487, nr. 6, p. 606-610.

Şuteu, Flora, *Între transliteraţie şi interpretare în editarea textelor româneşti vechi şi moderne*, în SCL, an XXIX, 1978, nr. 5, p. 611-613.

Teodorescu, Mirela, *Probleme de interpretare a grafiei textelor moldoveneşti (secolul al XVII-lea)*, în SCL, XXI, 1970, nr. 2, p. 157-170.

Thomson, Francis J., *The Slavonic translation of the Old Testament*, în *The Interpretation of the Bible. The International Symposium in Slovenia*, Edited by Jože Kraŝovec, Sheffield Academic Press, 1998, p. 605-920.

Ungureanu, Mădălina, *Dosoftei,* Parimiile preste an *(Iaşi, 1683): despre sursele fragmentelor biblice*, în „Philologica Jassyensia", an VII (2011), nr. 2 (14), p. 269-283.

Ungureanu, Mădălina, *Între Vechiul Testament şi parimiar: cartea lui Iov*, în „Philologica Jassyensia", an VIII (2012), nr. 1 (15), p. 81-93.

Ursu, N. A., *Din nou despre interpretarea grafiei chirilice româneşti*, LR, XV, 1976, nr. 5, p. 475-489.

Ursu, N. A., *Noi informaţii privitoare la manuscrisul autograf şi la textul revizuit al Vechiului Testament tradus de Nicolae Spătarul (Milescu)*, în Contribuţii la ....., p. 354-449.

Ursu, N. A., *Notă asupra ediţiei*, în Dosoftei, *Psaltirea în versuri*, Iaşi, 1974, p. XXIII-LX.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)

Ursu, N. A., *Note şi variante*, în Dosoftei, *Opere. 1. Versuri*, Ediție critică de N. A. Ursu, Editura Minerva, Bucureşti, 1978.

Ursu, N. A., *Problema interpretării grafiei chirilice româneşti din jurul anului 1800*, în LR, IX, 1960, n3. 3, p. 33-46.

Ursu, N. A., *Traducerea* Istoriilor *lui Herodot atribuită lui Nicolae Spătarul (Milescu) a fost remaniată de traducătorul cronografului numit „tip Danovici”*, în *Contribuții la istoria culturii româneşti în secolul al XVII-lea*, p. 223-265.

Vasiliu, Emanuil, *Cu privire la [u] final în limba română*, în SCL, 1, anul XX, 1969, p. 99-102.

Vîrtosu, Emil, *Paleografia româno-chirilică*, Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1968.

BDD-B146-04 © 2012 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-09-16 04:12:02 UTC)